

Recenzja rozprawy doktorskiej

mgr Dagmary Góreckiej

Znaczenie miejsca oraz cierpienia w procesie konstruowania tożsamości w biografii Ryszarda Riedla

Kilka uwag na wstępie

Kiedy otrzymałem do recenzji pracę doktorską poświęconą Ryszardowi Riedlowi- legendzie czasów mojej młodości i twórcy utworów na których moje pokolenie z tzw. „dobrych domów” uczyło się i doświadczało innego i skrajnie odmiennego świata wartości niż ten, oficjalnie funkcjonujący w czasach PRL-u- poczułem ciężar odpowiedzialności.

Miałem świadomość, że wewnętrzny świat aksjologiczny Ryszarda Riedla oraz jego styl życia był w opozycji do ówczesnych oficjalnych doktryn socjalizacyjnych i wychowawczych i przez to był kontestowany przez aparat władzy i większość dorosłego społeczeństwa, co budziło jeszcze większe zainteresowanie młodzieży jego twórczością oraz życiowymi postawami.

Szczególnie wątki biograficzne Muzyka, stojące w jawnej sprzeczności nie tylko z PRL-owską doktryną „człowieka socjalizmu” ale zapewne także z dzisiejszymi zapatrywaniem większości społeczeństwa na tzw. przestrzeganie norm społecznych, zwiększyły istniejące zawsze poczucie ciężaru recenzenckiej odpowiedzialności, dodatkowo nie wiadomo dlaczego w tym przypadku połączone z bliżej niezidentyfikowanym nostalgicznym smutkiem.

I o ile ciężar odpowiedzialności jest zrozumiały, to skąd wziął się ten nostalgiczny smutek? Może stąd, że wraz z Ryśkiem Riedlem wzrastałem i mierzyłem się z rzeczywistością w której On cierpiał a ja nie byłem w stanie dostrzegać i odczuwać tego co On? A może dlatego, że wraz z Nim odeszła jakaś część mojej młodości „durnej i chmurnej”? A może również dlatego, że uświadomiłem sobie, że to co najważniejsze odchodzi bezpowrotnie wraz z twórcą, pomimo powszechnego i iluzorycznego poglądu, że twórca nadal żyje w swoich utworach?

Tak czy inaczej miałem poczucie, że zasiadam do oceny pracy ważnej nie tylko z naukowego punktu widzenia ale i z perspektywy socjalizacyjnych doświadczeń mojego pokolenia i że na kartkach ocenianej pracy kryje się również i mój zatrzymany „w kadrze” czas.

Dlatego też, wiedząc jaki wysiłek mnie czeka aby zachować pełny obiektywizm oceny treści doktoratu, dodajmy oceny pozbawionej perspektywy osobistej opartej na wspomnieniach, doświadczeniach i emocjach z czasów mojej młodości związanych zarówno z postacią Ryszarda Riedla jak i jego twórczych dokonań, z całą powagą ale również z lekkim niepokojem przystąpiłem do lektury rozprawy.

I jeśli do tego dodam, że niezwykle cenię Promotorkę pracy doktorskiej- prof. Mirosławę Nowak-Dziemianowicz- którą uważam za jedną z najwybitniejszych przedstawicielek nauk społecznych i humanistycznych przełomu wieków- to po raz kolejny odkryłem jak trudne i odpowiedzialne zadanie stanęło przede mną!

Na ogół ocena rozprawy doktorskiej oparta jest na kilku przyjętych powszechnie kryteriach: poprawności formalnej i językowej pracy, jakości naukowej treści rozdziałów merytorycznych, poprawności przyjętych założeń metodologicznych i zastosowanych metod, technik i narzędzi badawczych, zasadności przypisów i odwołań bibliograficznych oraz trafności dobranej literatury przedmiotu. Bardzo ważnym kryterium jest, czy oceniana praca wnosi coś nowego do naszej wiedzy i czy można zdefiniować jej wymierny wkład w rozwój danej dziedziny i dyscypliny naukowej.

Ocena pracy naukowej oparta na wspomnianych kryteriach powinna następować z zachowaniem pełnego obiektywizmu naukowego i być pozbawiona emocji związanych z akceptacją lub jej brakiem prezentowanych treści merytorycznych w rozprawie.

Są jednak prace naukowe których recenzowanie wymyka się z klasycznych kryteriów oceny, szczególnie w zakresie przypisania jej do konkretnej dyscypliny naukowej, bowiem swoim zakresem obejmują więcej niż tę jedną, ukonkretnioną.

Tego typu prace na ogół wnoszą świeży i ożywczy powiew intelektualny w naukową przestrzeń i wzbogacają ją o nowe, kreatywne wątki. Taką też pracą wydaje się na pierwszy rzut oka rozprawa doktorska mgr Dagmary Góreckiej.

Recenzję rozprawy doktorskiej *„Znaczenie miejsca oraz cierpienia w procesie konstruowania tożsamości w biografii Ryszarda Riedla”* podzieliłem na trzy części. Pierwsza z nich to uwagi dotyczące formalnej strony ocenianej dysertacji.

Uwagi do formalnej strony pracy

W tym miejscu recenzent skupi się na ocenie poprawności logicznej, strukturalnej i językowej pracy według przyjętych kryteriów w naukach społecznych w dyscyplinie pedagogika, gdyż Doktorantka stara się o stopień naukowy właśnie w tej dziedzinie i dyscyplinie.

Recenzowana rozprawa doktorska składa się z czterech rozdziałów podzielonych na liczne podrozdziały, wstępu, zakończenia, bibliografii i aneksu. Całość zawiera się na 437 stronach maszynopisu i można umownie podzielić ją na dwie części (tzw. teoretyczną i tzw. badawczą). Praca należy do objętościowo dość okazałych dzieł ale jak już wynika z pobieżnego jej oglądu, taka objętość ma uzasadnienie formalne i merytoryczne.

Rozdział pierwszy- *„Biografia jako źródło wiedzy o człowieku”* (65 str.) oraz rozdział drugi *„Paradygmat interpretacyjny w narracyjno-biograficznej orientacji badawczej oraz podejście hermeneutyczno-fenomenologiczne”* (44 str.), stanowią tło teoretyczno-metodologiczne pracy, natomiast rozdział trzeci i czwarty- *„Biografia Ryszarda Riedla w narracjach-próba rekonstrukcji”* (133 str.) i *„Autobiograficzny wymiar tekstów piosenek i wierszy tworzonych przez Ryszarda Riedla-interpretacja”* (108 str.)- tło badawcze rozprawy.

Przyjęcie takich proporcji objętościowo-treściowych obu umownych części pracy jest zdaniem recenzenta zasadne i prawidłowe. Część umownie nazwana przez recenzenta teoretyczno-metodologiczną nie powinna „przytłaczać” swoją objętością części badawczej i właśnie z takim rozłożeniem proporcji mamy tu do czynienia.

Na uwagę zasługuje też bogata bibliografia a więc zbiór pozycji na które powołuje się Doktorantka w swojej pracy, wzbogacona o bogate źródła tekstów utworów Bohatera rozprawy doktorskiej, a także zawarty w pracy aneks zawierający zebrany i dobrany dorobek literacki Ryszarda Riedla (publikowany i niepublikowany) .

Rozprawa doktorska zaprojektowana i napisana jest w sposób logiczny, klarowny, poprawny i sprawny językowo, a dodatkowo pogłębiona o liczne przypisy, odniesienia, przywołania

fragmentów wypowiedzi Bohatera dysertacji i opisów jego społecznego funkcjonowania. Układ formalny pracy jest logicznie i strukturalnie prawidłowy i świadczy o przemyślanej przez Doktorantkę od strony formalno- strukturalno-pisarskiej koncepcji rozprawy .

Można więc uznać, że pod względem formalnym praca doktorska mgr Dagmary Góreckiej zatytułowana: „*Znaczenie miejsca oraz cierpienia w procesie konstruowania tożsamości w biografii Ryszarda Riedla*” nie budzi zastrzeżeń, a wręcz odwrotnie- zasługuje na docenienie i wyróżnienie. Rzadko bowiem spotyka się tak starannie i przemyślnie zaprojektowane rozprawy doktorskie.

Uwagi do merytorycznej strony pracy

Przystępując o zaprezentowania uwag dotyczących kontekstów merytorycznych zawartych w rozprawie doktorskiej recenzent skupił się na czterech zasadniczych wątkach: aktualności i adekwatności opisywanych koncepcji teoretycznych związanych z teoriami oraz badaniami nad zagadnieniem biografii w naukach społecznych, zasadności i poprawności przyjętej w pracy koncepcji metodologicznej, poziomem przeprowadzonych dyskursów i analiz zebranego materiału badawczego oraz definiowalnym wkładem w rozwój wiedzy nie tylko w naukach społecznych w dyscyplinie pedagogika ale również w dyscyplinach pokrewnych.

Recenzent mam bowiem pełną świadomość, że oceniana praca wymyka się z tradycyjnego schematu przypisania jej do konkretnej dyscypliny naukowej gdyż swoim zakresem obejmuje więcej niż jedną, ukonkretnioną dyscyplinę. Chodzi tu o antropologię kulturową, etnografię, historię, socjologię i po części psychologię społeczną. Potwierdza to fakt, że definiowanie pedagogiki według często niestety sztywnych i przestarzałych schematów, mija się dzisiaj z celem, a jednoznaczne jej przypisanie wyłącznie do dziedziny nauk społecznych nie wytrzymuje próby czasu.

Dlatego też ocena Recenzenta nie będzie uwarunkowana tradycyjnym i klasycznym podejściem do pedagogiki jako nauki, a spojrzeniem na rozprawę doktorską mgr Dagmary Góreckiej z szerszej perspektywy poznawczej nauk społecznych i humanistycznych.

Rozdział pierwszy „*Biografia jako źródło wiedzy o człowieku*” zawiera w sobie osiem podrozdziałów szczegółowych, które w zasadzie wyczerpują zakres merytoryczny omawianego

zagadnienia. Są to w kolejności: „Przestrzenie funkcjonowania biografii w nauce”, „Biografia w naukach społecznych”, „Metoda biograficzna- powstanie i implikacje”, „Poznawczy status biografii”, „Indywidualny wymiar biografii”, „Społeczny wymiar biografii”, „Podwójny status kulturowego wymiaru biografii”, „Czas i miejsce w biografii”, „Pozostałe aspekty możliwe do odkrycia w badaniach biograficznych- przykład perspektywy lingwistycznej”, „Biografia jako opowieść w kulturze popularnej ze szczególnym uwzględnieniem biografii artysty”.

Każdy podrozdział celuje w ukonkretnione zagadnienie i w zasadzie je wyczerpuje na poziomie akceptowalnym z naukowego punktu widzenia- a zdecydowanie szerszego niż perspektywa pedagogiczna. Należy więc Autorce pracy pogratulować umiejętności układania i wyrażania swoich myśli w opisywaniu złożonej rzeczywistości merytorycznej, która jest szeroką przestrzenią interdyscyplinarną a poprzez to wielowątkową i wielozakresową.

Możemy się z tej części pracy dowiedzieć w zasadzie prawie wszystkiego, co jest ważne jeśli chodzi o wiedzę o funkcjach biografii w naukach społecznych i o założeniach teoretyczno-metodologicznych naukowych badań biograficznych, także w ujęciu historycznym. Na uznanie zasługuje trafnie dobrana i dość bogata literatura przedmiotu z której korzysta Doktorantka, a także starannie dobrane pod kątem merytorycznym przypisy i odniesienia bibliograficzne.

Niewątpliwym atutem tej części dysertacji jest umiejętność Autorki wyboru najważniejszych zagadnień z zakresu opisywanej problematyki i ujmowania ich w lapidarny sposób, który nie tylko świadczy o wiedzy i kompetencjach naukowych Doktorantki ale także ułatwia czytelnikowi zrozumienie bogatej materii merytorycznej.

To niewątpliwym atut analizowanego rozdziału pracy doktorskiej. Dobrym pomysłem jest podzielenie tej części pracy na lapidarne części. Dzięki temu zabiegowi czytelnik nie gubi się w skomplikowanej materii i potrafi ją sobie ułogiczyć. Recenzent zauważy, że niektóre wątki zawarte w podrozdziałach są ze sobą zbieżne ale zdaje sobie sprawę, że trudno jest aby było inaczej, gdyż opisywana przestrzeń nie jest w jakimś sensie zamknięta definicyjnie z punktu widzenia teorii, które się nawzajem przeplatają. Dlatego być może w opracowaniu wydawniczym pracy (namawiam do wydania pracy w formie monografii) można by pomyśleć o połączeniu niektórych podrozdziałów w pierwszym rozdziale analizowanej rozprawy doktorskiej.

W zasadzie recenzent nie ma krytycznych uwag do tej części doktoratu i traktuje ją jako dobry przykład pisarstwa naukowego, może tylko z drobną uwagą, że czasami Doktorantka opiera się na tzw. literaturze z „drugiej ręki” a więc przytacza konteksty pochodzące nie bezpośrednio z pozycji wydawniczej danego autora ale zamieszczone w opracowaniu innego naukowca. Uwaga ta jest bez większego znaczenia w ocenie recenzenckiej, bo nie wskazuje na błąd merytoryczny, a jest jedynie wskazówką do dalszej pracy naukowej.

Rozdział drugi recenzowanej rozprawy doktorskiej zatytułowany: *„Paradygmat interpretatywny w narracyjno-biograficznej orientacji badawczej oraz podejście hermeneutyczno-fenomenologiczne”* i dzieli się na pięć podrozdziałów- w kolejności: *„Przyjęte założenia paradygmatyczne”*, *„Cele naukowe rozprawy”*, *„Pytania badawcze”*, *„Metody badań”*, *„Trudności napotymane w badaniach biografii i kwestie metodologiczne”*.

Jest to ta część pracy, która przy ocenie recenzenckiej rozpraw naukowych ma szczególne znaczenie do wysnucia wniosków końcowych.

I o ile pierwszy rozdział pokazał wiedzę teoretyczną Doktorantki opartą na literaturze przedmiotu z zakresu omawianego zagadnienia oraz umiejętność jej prezentacji, ten z kolei miał za zadanie ukazanie wiedzy i zarazem kompetencji Doktorantki w zakresie konstruowania założeń badawczych a więc Jej kompetencje i umiejętności metodologiczne.

Trzeba mieć pełną świadomość, że przyjęty w pracy doktorskiej paradygmat interpretatywny jest niewątpliwie dużym wyzwaniem intelektualnym. Wiemy bowiem, że ten sposób myślenia napotyka zarówno zwolenników jak i przeciwników w pedagogicznym środowisku akademickim.

Ci pierwsi doceniają jakość i głębokość analiz opartych na paradygmacie interpretatywnym i humanistycznym, natomiast ci drudzy stawiają zarzuty potoczności i dużej subiektywności dokonywanych analiz (są na ogół zwolennikami paradygmatu strukturalistycznego i funkcjonalistycznego), a więc i małej wiarygodności naukowej. Z tego sporu zdaje sobie doskonale sprawę Doktorantka (np. str. 77 rozprawy) realizując swoje refleksje i dociekania metodologiczno-badawcze.

Recenzent stoi na stanowisku, że zarówno podejście metodologiczne oparte na pierwszych jak i drugich blokach paradygmatycznych w badaniach naukowych w przestrzeni nauk społecznych i humanistycznych są już utrwaloną tradycją metodologiczną i mają swoje mocne

uzasadnienia merytoryczne, określające zarówno skalę zjawisk i ich dynamikę w wymiarach zbiorowych, jak i ich jakość i głębokość w wymiarach indywidualnych.

Przyjęta w pracy doktorskiej metoda biograficzna wraz z podejściem narracyjnym w ujęciu hermeneutyczno-fenomenologicznym jest oparta na koncepcji analiz narracyjnych swobodnych wywiadów autorstwa Fritza Schutze i stanowi duże wyzwanie dla każdego badacza. Można bowiem przy analizie zebranego materiału empirycznego dość łatwo zabrnąć w meandry biografistyki a więc opisów bliższych narracji opowieści/powieści niż analizy naukowej opartej na obiektywizowanych faktach- w naukach społecznych umownie zwanych faktograficzną narracją monografii.

Klasyczne badanie narracyjne polega na rejestrowaniu doświadczeń jednostki lub małej grupy, ujawniając przeżycia lub szczególną perspektywę danej jednostki, zazwyczaj głównie poprzez wywiad, który jest następnie rejestrowany i porządkowany w narrację chronologiczną, co w tym przypadku jest niemożliwe.

W tym miejscu nasuwa się więc pytanie czy przyjęta metoda jest możliwa do zrealizowania w opisywanym przypadku, a więc w sytuacji analiz i interpretacji biografii oraz utworów nieżyjącego autora i czy ta analiza nie będzie zmierzała w kierunku metody analizy dokumentów, dość powszechnie stosowanej w histograficznych badaniach monograficznych charakterystycznych dla nauk historycznych, a w pedagogice dla subdyscypliny historia wychowania? Bowiem wywiad narracyjny polega też na stymulacji opowiadania o przeżyciach związanych z uczestnictwem osoby badanej w jakimś wydarzeniu lub ciągu wydarzeń a w tym przypadku jest to nierealne.

Doktorantka postawiła sobie następujące cele badawcze (cyt. ze strony 90): rozpoznanie i opisanie linii życia Ryszarda Riedla oraz rozwoju tożsamości ujawniającej się w procesach biograficznych, dokonania rekonstrukcji jego biografii w celu odnalezienia reguł łączenia przeżywanych wydarzeń i doświadczeń, wskazania znaczenia doświadczeń biograficznych dla kształtowania się linii życia Muzyka, rozpoznania i opisanie wybranych procesów, zjawisk społecznych i narracji zbiorowych, zrozumienia jak biografia Ryszarda Riedla konstituowała się w kontekstach miejsca życia, kultury i czasu, poszukiwania sensów i znaczeń nadawanych przez Riedla swoim biograficznym doświadczeniom na podstawie wydarzeń biograficznych oraz publikowanych i niepublikowanych tekstów piosenek ujmowanych jako narracje.

W związku z zakresem określonych celów badawczych Doktorantka postawiła szereg pytań badawczych (cyt. ze strony 91): jak przebiega i kształtuje się droga biograficzna/ linia życia Ryszarda Riedla, jak doświadczane było przez Muzyka życie i jakie znaczenie nadawał własnym doświadczeniom, jaką rolę i znaczenie ma autobiograficzny charakter twórczości R. Riedla w kontekście całej biografii, jakie znaczenie miało miejsce i jego doświadczenie w kształtowaniu się przebiegu linii życia Muzyka, w jaki sposób R. Riedel doświadczał cierpienia, jakie w tej biografii pojawiają się procesy, zjawiska społeczne oraz narracje zbiorowe, jak biografia R. Riedla konstytuuje się w odniesieniu do obecnych w kulturze narracji wspólnotowych ówczesnych czasów, jaką rolę i znaczenie w kształtowaniu tożsamości biograficznej oraz przeżywaniu własnej egzystencji i samego siebie miały relacje z rodziną, przyjaciółmi oraz w jaki sposób przejawiało się doświadczenie i „bycie w świecie” R. Riedla w kontekście kultury i czasu w jakim żył.

Pomijając drobiazgi takie min. jak przypisywanie pojęcia „rola” zjawisku a nie osobie czy niezręczne określenie „pojawiania się w biografii procesów i zjawisk społecznych”, możemy uznać, że zakresy określonych celów badawczych pokrywają się z pytaniami badawczymi, a mówiąc inaczej, pytania badawcze dookreślają cele badawcze.

Nie zmienia to jednak wątpliwości metodologicznych dotyczących przyjętej w pracy metodologicznej koncepcji analiz narracyjnych swobodnych wywiadów autorstwa Fritza Schutze i jej zbieżności lub rozbieżności z biografistyką. Recenzent z zainteresowaniem wysłucha w trakcie procedury obrony doktoratu zdania Autorki pracy na ten temat.

Oczywiście założone w rozprawie badania o charakterze narracyjno-biograficznym (brak w pracy definicji tego pojęcia) ukierunkowują Badaczkę na wizję subiektywnych analiz i interpretacji co jest zresztą wyraźnie wpisane w Jej orientację na interakcjonizm symboliczny i nie stanowi odstępstwa od przyjętych założeń metodologicznych.

Autorka pracy doktorskiej zdaje sobie sprawę z występujących trudności badawczych (str. 111), wymiennie jednak stosuje pojęcie „badania autobiograficzne” z pojęciem „badania biograficzne” oraz „badania narracyjno-biograficzne”- nie definiując tych pojęć ale również nie uzasadniając powodu zastosowanego zabiegu.

Najbardziej rozbudowane części pracy o charakterze analiz i interpretacji materiału badawczego zatytułowane są: „*Biografia Ryszarda Riedla w narracjach- próba rekonstrukcji*” i

„Autobiograficzny wymiar tekstów piosenek i wierszy tworzonych przez Ryszarda Riedla - interpretacja” składają się z dwudziestu siedmiu szczegółowych fragmentów odpowiadających postawionym celom i pytaniom badawczym. To niewątpliwie najciekawsza poznawczo część doktoratu i jednocześnie wymagająca największego skupienia od czytelnika.

Opisy, analizy i interpretacje znajdujące w tych dwóch obszernych rozdziałach rozprawy doktorskiej dokumentują interdyscyplinarny charakter poszukiwań badawczych, dużą sprawność pisarską Doktorantki, Jej odczytanie i szeroki zakres wiedzy a przede wszystkim umiejętność sprawnego korzystania z zasobów tej wiedzy, która wykracza poza ramy pedagogiki. Wątki tej wiedzy odnajdujemy w innych naukach społecznych i humanistycznych, co niewątpliwie stanowi wartość autoteliczną analizowanej pracy i potwierdza otwartość intelektualną Autorki.

Jednocześnie ta część rozprawy wykazała, że Doktorantka posiada wysoką poziom rozumienia związków przyczynowo- skutkowych związanych z kształtowaniem się parametrów biograficznych, wpływu uwarunkowań cywilizacyjno-kulturowych i ekonomicznych na ludzkie parametry biograficzne oraz wpływu relacji interpersonalnych i ich głębokości na kształtowanie się linii życia analizowanego bohatera pracy.

Rysem charakterystycznym analizowanych rozdziałów badawczych jest podwyższony poziom empatyczności w ujmowanych opisach i interpretacjach, co recenzent traktuje jako dużą zaletę gdyż pedagog, a szerzej przedstawiciel nauk społecznych, powinien mieć taką właśnie perspektywę poznawczą.

Analizując wspomniane dwa ostatnie rozdziały pracy doktorskiej można mieć drobne uwagi dotyczące nadmiernego rozdrobnienia niektórych wątków, które można by było ze sobą połączyć oraz miejscami nadmierną ich szczegółowość, co recenzent nie traktuje jako wadę pracy a jedynie jako uwagę do dalszych prac wydawniczych, gdyż co do sensu opublikowania pracy w formie monografii recenzent nie ma żadnych wątpliwości.

Bogactwo opisów i interpretacji zebranego przez mgr Dagmarę Górecką materiału empirycznego zadziwia i jest godne podkreślenia, podobnie jak sposób prezentacji językowej- zbliżonej do perfekcji. W zasadzie recenzent nie ma większych polemicznych uwag do tej części rozprawy doktorskiej, pozostawiając w domyśle jedną o której wspominał w swoich uwagach metodologicznych.

Ta uwaga odnosi się do tego, czy opisując, interpretując i analizując zebrany materiał badawczy Doktorantka ominęła rafa biografistyki a więc opisów, analiz i interpretacji bliższych narracji opowieści/powieści i dziejopisarstwa, niż stricte narracji charakteryzującej analizy naukowe wymagane w rozprawach doktorskich?

Jednocześnie recenzent zdaje sobie sprawę jak trudno jest przy zaprojektowaniu tego typu badań charakteryzujących się podejściem narracyjnym w ujęciu hermeneutyczno-fenomenologicznym, a na dodatek opartym na koncepcji Fritza Schutze, uniknąć skojarzeń z biografistyką i historiografią i dlatego najważniejsze jest w takich przypadkach duże skupienie merytoryczne badacza/badaczki, umiejętne rozłożenie akcentów i konsekwentna narracja merytoryczna.

Ponadto rozprawa doktorska posiada niewątpliwie duży atut- napisana jest z naukowej perspektywy interdyscyplinarnej, co tylko wzmacnia jej wartość ale jednocześnie stwarza określone problemy- zarówno ocenne dla osoby wykonującej recenzję, jak i merytoryczne dla Autorki.

Czy Doktorantce udało się rozwiązać wspomniany powyżej problem?

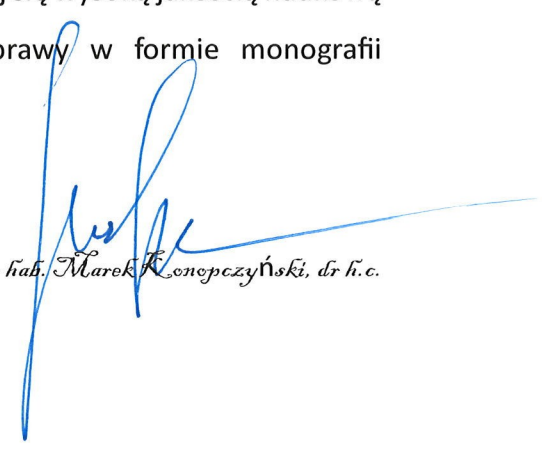
Odpowiedź na to pytanie jest jednoznaczna. Magister Dagmara Górecka napisała bardzo dobrą rozprawę doktorską, która wzbogaca naszą wiedzę merytoryczną oraz metodologiczną i jednocześnie wskazuje na autoteliczną wartość, jaką jest interdyscyplinarne a miejscami i transdyscyplinarne ujęcie problematyki współczesnych badań pedagogicznych, które nazbyt często są uwięzione w gorsecie źle rozumianej tradycji i poprzez to, unikają poszukiwań nowych dróg rozwoju.

Na koniec jeszcze jedna refleksja. Zdaniem recenzenta niesłychanie interesujące była by analiza wątków biograficznych i artystycznych wytworów Ryszarda Riedla z perspektywy koncepcji twórczej resocjalizacji, która zakłada wykorzystanie aktywności twórczej w kreowaniu alternatywnych parametrów tożsamości osoby nieprzystosowanej społecznie, tożsamości rozumianej jako funkcjonalny sposób myślenia o sobie i własnych priorytetach życiowych w kontekście ich społecznego odbioru. Funkcjonalność myślenia o sobie oznacza tu gotowość do kreatywnej osobowo-społecznie zmiany. Recenzent sądzi, że taka analiza wniosłaby wiele dobrego do współczesnej myśli resocjalizacyjnej.

Zdarza się niekiedy, że niektóre prace doktorskie wnoszą świeży i ożywczy powiew intelektualny do pedagogiki i wzbogacają ją o nowe, kreatywne wątki. Niewątpliwie taką pracą jest rozprawa doktorska mgr Dagmary Góreckiej.

Wniosek końcowy

Biorąc pod uwagę przedstawione w recenzji argumenty i uwagi, a także w pełni doceniając wyjątkowo wysoki poziom merytoryczny i metodologiczny ocenianej rozprawy doktorskiej, stawiam jednoznaczny wniosek o dopuszczenie mgr Dagmary Góreckiej do dalszych etapów postępowania awansowego. Jednocześnie w przypadku pozytywnej obrony doktoratu wnioskuję o wyróżnienie pracy doktorskiej jako charakteryzującej się wysoką jakością naukową i proponuję po niezbędnych zmianach opublikowanie rozprawy w formie monografii autorskiej.



Prof. dr hab. Marek Konepczyński, dr h.c.